Павлюченко Є.А.,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
2 курсу ННІ №1 НАВС,
Бухтіярова І.Г.,
кандидат юридичних наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування НАВС

АДМІНІСТРАТИВНА ЮСТИЦІЯ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

У наш час розвиток правової держави є вкрай важливим для будь-якої країни, оскільки це означає, що вона є гарантом прав і свобод своїх громадян. Однією з основних ознак правової держави є право на доступ до правосуддя та справедливий судовий розгляд, тобто – адміністративна юстиція.

Адміністративна юстиція – система судових органів, які контролюють дотримання законності у сфері державного управління шляхом вирішення в адміністративному процесуальному порядку публічно-правових спорів, що виникають у зв'язку зі зверненнями фізичних чи юридичних осіб до суду щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування або їх посадових чи службових осіб [1].

Кожна система має певні особливості. Для адміністративної юстиції такими є специфіка правових відносин, спеціалізація, законність та об'єктивність.

Щодо специфіки правових відносин, то адміністративна юстиція розглядає спори, пов'язані зі здійсненням державної влади, виконанням адміністративних функцій державних органів, правопорушеннями в цій сфері. Такі відносини мають специфічні риси, пов'язані з тим, що вони мають публічний характер і їх вирішення має наслідки для всього суспільства.

В свою чергу, спеціалізація адміністративної юстиції полягає в тому, що адміністративні суди та інші відповідні органи спеціалізуються на розгляді конкретних категорій справ, пов'язаних з адміністративним правом. Це дозволяє забезпечувати якісний та ефективний розгляд таких справ та використовувати спеціалізовані знання та досвід у процесі прийняття рішення.

Також важливими характеристиками цієї частини публічного адміністрування є законність та концентрація процедур - це означає, що система відповідних судових органів провадить свою діяльність в межах чинного законодавства, а всі процедури стосовно певного питання відбуваються в одному закладі адміністративної юстиції [2].

Оскільки адміністративна юстиція є системою судових органів, які здійснюють судочинство в межах адміністративного права, то керуючись 7 статтею Кодексу України про адміністративне судочинство, ми можемо визначити основні її принципи [3].

Одним з основних є принцип рівності всіх учасників адміністративного процесу перед законом і судом. Тобто, під час розгляду спору, який виник між фізичною особою та державою – імперативний характер відносин між суб’єктом та об’єктом публічного адміністрування відкидається, що забезпечує рівні можливості сторін для захисту та доказування.

Також принципом, на який слід звернути увагу, є змагальність сторін. Він підтверджує принцип рівності тим, що сторони адміністративно-судового процесу повинні довести ті обставини, на які вони посилаються на підтвердження чи заперечення вимог. Тобто, сторони будуть рівні в своїх можливостях, а суд буде неупереджено розглядати справу, оскільки позивач і відповідач будуть повинні доводити свою правоту [4].

Важливим буде згадати, що до юрисдикції судів, які є елементами адміністративної юстиції, окрім спорів між фізичною особою та державою, входить розгляд справ пов'язаних із прийняттям громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби, спори між суб'єктами владних повноважень з приводу реалізації їхньої компетенції у сфері управління, у тому числі делегованих повноважень, а також спори, які виникають з приводу укладання та виконання адміністративних договорів та інше.

Загалом до адміністративних судів можуть бути оскаржені в порядку, встановленому цим Кодексом, будь-які нормативно-правові акти чи правові акти індивідуальної дії суб'єктів владних повноважень з мотивів їх неконституційності, незаконності або невідповідності правовому акту вищої юридичної сили, крім випадків, коли щодо таких актів Конституцією чи законами України встановлено інший порядок судового провадження [5].

Отже, розглянувши поняття, принципи та характеристику адміністративної юстиції, ми дійшли висновку, що це система судових органів, які контролюють дотримання законності у сфері державного управління шляхом вирішення в адміністративному процесуальному порядку публічно-правових спорів, які зазвичай, виникають під час взаємодії суб'єкта та об'єкта публічного адміністрування, дотримуючись принципів законності, рівності, змагальності та неупередженості.

Література:

1. Адміністративна юстиція. В. С. Стефанюк. Енциклопедія Сучасної України. Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. URL: https://esu.com.ua/article-42670

2. Адміністративна юстиція в Україні-становлення і розвиток / О. Ю. Кравцова URL: https://minjust.gov.ua/m/str_4930
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10
4. Закону України про адміністративне судочинство. URL: https://legalexpert.in.ua/komkodeks/kas/97-kas/5973-7.html
5. Куйбіда Р. О. Адміністративна юрисдикція // Велика українська енциклопедія. URL: https://vue.gov.ua/Адміністративна юрисдикція

Пасічник Я.О.,
курсант 212 н/г 2-го курсу ННІ №1 НАВС

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Актуальність адміністративно-правового статусу внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в Україні полягає у необхідності забезпечення їх прав та інтересів, а також у забезпеченні їх інтеграції в новому місці проживання. Згідно ст.1 Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20 жовтня 2014 року **внутрішньо переміщена особа** – це «громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту,